

DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2019-65-35>
УДК 657.421.1

Сокольська Р.Б.

кандидат економічних наук, доцент,
Національна металургійна академія України

Зелікман В.Д.

кандидат технічних наук, доцент,
Національна металургійна академія України

Шерстньова О.О.

магістрант,
Національна металургійна академія України

**Sokolska Renata, Zelikman Vladyslav,
Sherstnova Olha**

National Metallurgical Academy of Ukraine

ОЦІНКА ЛІКВІДАЦІЙНОЇ ВАРТОСТІ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ФІНАНСОВОМУ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

ESTIMATION OF THE FIXED ASSETS' LIQUIDATION VALUE IN FINANCIAL ACCOUNTING OF UKRAINIAN ENTERPRISES IN THE MODERN ECONOMIC CONDITIONS

Досліджено теоретичні основи формування поняття ліквідаційної вартості у П(С)БО та МСФЗ. Визначено проблемні аспекти оцінки ліквідаційної вартості у фінансовому обліку в сучасних умовах господарювання підприємств в Україні та можливості застосування МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості» для визначення ліквідаційної вартості об'єктів основних засобів. Розроблено методичний підхід до визначення ліквідаційної вартості з урахуванням вимог МСФЗ. Досліджені можливості використання положень Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» для оцінки ліквідаційної вартості для цілей фінансового обліку. Досліджена теорія вимушеного продажу майна й особливості оцінки ліквідаційної вартості з її застосуванням для цілей фінансового обліку. Запропоновано методикку для розрахунку суми ліквідаційної вартості з урахуванням темпів інфляції та ступеня зносу об'єктів основних засобів.

Ключові слова: ліквідаційна вартість, об'єкт основних засобів, фінансовий облік, оцінка майна, знос, інфляція.

Исследованы теоретические основы формирования понятия ликвидационной стоимости в П(С)БУ и МСФО. Определены проблемные аспекты оценки ликвидационной стоимости в финансовом учете в современных условиях хозяйствования предприятий в Украине и возможности применения МСФО 13 «Оценка справедливой стоимости» для определения ликвидационной стоимости объектов основных средств. Разработан методический подход к определению ликвидационной стоимости с учетом требований МСФО. Исследованы возможности использования положений Национального стандарта № 1 «Общие основы оценки имущества и имущественных прав» для оценки ликвидационной стоимости для целей финансового учета. Исследована теория вынужденной продажи имущества и особенности оценки ликвидационной стоимости с ее применением для целей финансового учета. Предложена методика для расчета суммы ликвидационной стоимости с учетом темпов инфляции и степени износа объектов основных средств.

Ключевые слова: ликвидационная стоимость, объект основных средств, финансовый учет, оценка имущества, износ, инфляция.

Determination of liquidation value is one of the most debatable issues in both the theory of financial accounting and in the practical activity of Ukrainian enterprises and organizations. It makes the provided research especially necessary and relevant in current environment. Based on the authors' survey of the theoretical foundations

of the formation of the concept of liquidation value in the domestic Accounting Standards and in the International Financial Reporting Standards, the problematic aspects of the liquidation value estimation in financial accounting in modern conditions of Ukrainian enterprises management were determined. Investigation showed that the definition of the concept of liquidation value given in the International Financial Reporting Standards differs from the concept given in the Ukrainian National Accounting Standards and the international concept makes it possible to more reliably estimate the liquidation value. In particular, the transition to International Financial Reporting Standards enables the application of the provisions of IFRS 13 "Fair Value Measurement" to determine the liquidation value of objects of fixed assets. The authors proposed a methodological approach to determining the liquidation value, taking into account the requirements of International Financial Reporting Standards. In addition, the possibilities of using the provisions of National Standard No. 1 "General Principles of Valuation of Property and Property Rights" to assess of liquidation value for financial accounting purposes was investigated. The theory of involuntary sale of property was considered and features of the liquidation value assessment using this theory were identified for the purposes of financial accounting. The authors proposed a formula for calculating the amount of liquidation value, taking into account the rate of inflation and the degree of depreciation of objects of fixed assets. Using this calculation method allows to focus on liquidation value at the current moment, which reduces the risks of forecasting errors. The results of the work can be used by Ukrainian enterprises to assess the liquidation value, which is necessary for calculating depreciation by the straight-line, cumulative and production methods, and this in turn affects the amount of costs, the financial result of the enterprise and its property status.

Key words: liquidation value, fixed assets object, financial accounting, properties estimation, depreciation, inflation.

Постановка проблеми. Оцінка ліквідаційної вартості об'єктів основних засобів залишається одним із головних дискусійних питань під час здійснення обліку на підприємствах України. Це пов'язано як із деякими відмінностями у визначенні понять відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО) та міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), так і з суто оціночним та ймовірнісним механізмом формування показників та величезним рівнем невизначеності під час оцінки ліквідаційної вартості в сучасних умовах господарювання в Україні. Усе це приводить до ситуації, коли більшість підприємств в Україні нехтують визначенням ліквідаційної вартості, вважаючи її дуже малою величиною. Але такий підхід не може застосуватися до всіх об'єктів основних засобів (наприклад, до будівель та споруд), знижує достовірність оцінки амортизації об'єктів основних засобів і приводить загалом до викривлення інформації про майновий стан суб'єкта господарювання. Тому в умовах переходу вітчизняних підприємств на ведення обліку за міжнародними стандартами питання визначення та оцінки ліквідаційної вартості об'єктів основних засобів суб'єктів господарювання стає актуальною проблемою фінансового обліку активів підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання визначення ліквідаційної вартості знаходять своє відображення практично в усіх працях видатних вітчизняних науковців, що присвячені фінансовому обліку, зокрема, в роботах Ф.Ф. Бутиця, С.Ф. Голова, Н.М. Ткаченко та інших. Дослідженням оцінки ліквідаційної вартості у різних її аспектах присвячені праці багатьох вітчизняних та закордонних учених: В.В. Галасюка, А.Ю. Родіна, А.Б. Фельдмана, С.В. Цімбаленко та інших. У цих роботах надається визначення ліквідаційної вартості, розглядаються загальні вимоги до її оцінки згідно з П(С)БО, МСФЗ та іншими законодавчими та нормативними актами, що дає можливість узагальнити сфери використання ліквідаційної вартості в умовах господарювання підприємств в Україні. Але питання формування деталізованого методичного підходу до розрахунку ліквідаційної вартості для потреб фінансового обліку залишаються і досі не вирішеними.

Мета статті. Головною метою цього дослідження є розроблення методичних рекомендацій щодо розрахунку ліквідаційної вартості для потреб фінансового обліку підприємств в Україні у сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу. Визначення ліквідаційної вартості основних засобів необхідне для правильного нарахування

амортизації у фінансовому обліку. Використання таких методів амортизації, як кумулятивний, прямолінійний та виробничий, можливе тільки з використанням ліквідаційної вартості об'єкта [1-3]. При цьому правильне визначення ліквідаційної вартості впливає на собівартість готової продукції та на розрахунок загально-виробничих, адміністративних і збутових витрат, до складу яких входить амортизація основних засобів відповідного призначення.

У фінансовому обліку відповідно до вітчизняного П(С)БО 7 «Основні засоби» ліквідаційна вартість визначається як «сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство/установа очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних із продажем (ліквідацією)» [4]. Ця вартість має визначатися самостійно підприємством, але ніяких методичних рекомендацій або інструкцій з цього приводу не надається.

Проблема ускладнюється ще й тим, що у вітчизняному податковому законодавстві [5] поняття ліквідаційної вартості не використовується, і для податкових цілей оцінка ліквідаційної вартості не здійснюється. Усе це приводило до того, що впродовж тривалого часу визначення ліквідаційної вартості на практиці обліковцями ігнорувалося. Приймалося, що ліквідаційна вартість об'єктів основних засобів дорівнює нулю, і в такому вигляді вона використовувалася для відповідних розрахунків. Якщо наприкінці строку корисного використання об'єкт усе ж таки мав вартість, більшу за нуль, то такий об'єкт просто дооцінювався відповідно до вимог П(С)БО 7 «Основні засоби» [4].

З переходом до міжнародних стандартів обліку ситуація суттєво змінюється, оскільки на перший план виходить достовірність та прозорість фінансової звітності відповідно до Концептуальної основи фінансової звітності [6]. Ці вимоги приводять до того, що визначення ліквідаційної вартості стає важливою частиною обліку основних засобів. Відповідно до МСБО (IAS) 16 «Основні засоби», ліквідаційна вартість – «розрахункова сума,

яку підприємство отримало би на поточний момент від вибуття активу після вирахування розрахункових витрат на вибуття, якщо би стан цього об'єкта і строк його служби були такими, які очікуються після закінчення строку його корисного використання» [7].

Суттєвою відмінністю цього визначення від визначення, наданого у П(С)БО 7 [4], є різні акценти під час прогнозування вартості об'єкта основних засобів, що розглядається, у майбутньому. Так, згідно з П(С)БО прогнозувати потрібно безпосередньо вартість об'єкта наприкінці строку його корисного використання, що є дуже складним завданням, особливо якщо об'єкт має використовуватися тривалий час (10 років і більше). Згідно ж з МСБО прогнозувати потрібно стан об'єкта наприкінці строку його корисного використання, а вартість визначається виходячи з поточних ринкових умов. Такий підхід суттєво полегшує завдання, оскільки знімає потребу враховувати інфляцію, вартість грошей у часі й інші фактори, які важко спрогнозувати. Це дає можливість використовувати методи оцінки справедливої вартості, наведені у МСФЗ (IFRS) 13 «Оцінка справедливої вартості» [8], або, якщо це неможливо, частково використовувати методи, які використовуються в економічній практиці для потреб оцінки вартості майна для залогу або у разі банкрутства підприємств.

Згідно з МСФЗ 13 [8] є три рівні визначення справедливої вартості активів:

– перший рівень – ринковий метод, коли ідентичні об'єкти продаються на відкритому ринку і визначення їхньої вартості повністю обґрунтовано ринковими цінами, які можна спостерігати без перешкод;

– другий рівень – ринковий метод, коли на ринку продаються не ідентичні об'єкти, а аналогічні; у цьому разі визначення вартості об'єкта є результатом як спостереження за ринковими цінами, так і деяких припущень, оскільки об'єкт, вартість якого береться за основу, не є повністю ідентичним оцінюваному;

– третій рівень – оціночний метод, коли об'єкти не продаються на відкритому ринку і потрібно оцінювати вартість таких об'єктів

за допомогою оціночних показників, які мають ймовірнісний характер (теперішня вартість майбутніх економічних вигід від використання активів, відновлювальна вартість та ін.).

Зрозуміло, що неможливо використовувати для визначення ліквідаційної вартості об'єкта основних засобів ринковий метод першого рівня визначення справедливої вартості, оскільки знайти на сучасному ринку об'єкт, який би був у тому же стані працездатності і зношеності, у якому передбачається оцінюваний об'єкт, є досить складним. Але використання ринкового методу другого рівня з орієнтацією на вартість аналогічного об'єкта є доцільним. У цьому разі визначення ліквідаційної вартості буде складатися з таких етапів:

1) прогнозування технічного стану об'єкта основних засобів наприкінці строку його корисного використання;

2) аналіз ринку з метою визначення сучасної вартості об'єктів аналогічного призначення, які перебувають у технічному стані, аналогічному тому, який прогнозується наприкінці строку корисного використання оцінюваного об'єкта;

3) на підставі аналізу ринку визначення вартості об'єкта основних засобів наприкінці строку його корисного використання з урахуванням специфічних для кожного підприємства припущень (наприклад, місце знаходження будівлі та ін.);

4) розрахунок витрат на вибуття об'єкта (витрати на демонтаж, транспортування та ін.);

5) розрахунок ліквідаційної вартості як різниці вартості, отриманої на третьому етапі, та суми витрат, отриманої на четвертому етапі.

За тим самим алгоритмом може здійснюватися оцінка ліквідаційної вартості в тому разі, коли об'єкт основних засобів наприкінці строку корисної експлуатації може бути реалізований тільки частинами (наприклад, автомобіль, який наприкінці експлуатації розбирається на запасні частини, які і реалізуються на ринку). У цьому разі за запропонованою методикою визначається вартість кожної частини об'єкта основних засобів з урахуванням очікуваного ступеня зношеності на момент закінчення строку експлуатації. Вартість усього об'єкта наприкінці строку

корисної експлуатації визначається шляхом складання визначеної вартості частин, після чого із вказаної суми вираховуються витрати на ліквідацію й отримується ліквідаційна вартість об'єкта основних засобів. Цей підхід вважається з погляду міжнародних стандартів фінансової звітності [8] більш обґрунтованим, ніж використання оціночних методів, але на практиці виникають ситуації, коли знайти навіть аналоги деяких активів не уявляється можливим. У цьому разі для визначення ліквідаційної вартості рекомендується з відповідними припущеннями використовувати вимоги Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» [9], який є обов'язковим для застосування під час проведення оцінки майна та майнових прав суб'єктами оціночної діяльності, а також особами, які відповідно до законодавства здійснюють рецензування звітів про оцінку майна.

Відповідно до цього стандарту ліквідаційна вартість – «вартість, яка може бути отримана за умови продажу об'єкта оцінки у строк, що є значно коротшим від строку експозиції подібного майна, протягом якого воно може бути продане за ціною, яка дорівнює ринковій вартості» [9]. При цьому під строком експозиції розуміється період часу, протягом якого об'єкт має знаходитися на ринку, для того, щоб бути проданим. У межах цього підходу ліквідаційна вартість об'єкта основних засобів залежить від його ринкової вартості, а також термінів експозиції, тобто оцінка ліквідаційної вартості здійснюється на підставі концепції вимушеного продажу, коли ключовим фактором впливу на вартість об'єкту є терміни його продажу [10].

Варіантом застосування такої концепції для визначення ліквідаційної вартості об'єктів основних засобів є методика, за якою єдиним фактором, що впливає на величину ліквідаційної вартості, є фактор вимушеного продажу, тобто продажу основних засобів підприємством внаслідок нестійкого фінансового стану, а не обґрунтованого управлінського рішення в межах реалізації політики раціонального використання основних засобів. У цьому разі ліквідаційна вартість визначається за формулою [11]:

$$B_a = B_p \times (1 - K_o), \quad (1)$$

де B_a – ліквідаційна вартість основних засобів;

B_p – ринкова вартість основних засобів;

K_o – коефіцієнт корегування в умовах вимушеного продажу об'єкта.

Витрати на ліквідацію активу в цьому разі у розрахунок не беруться, коефіцієнт корегування в умовах вимушеного продажу об'єкта основних засобів визначається на підставі професійного судження в інтервалі від 0,1 до 0,8. На значення цього коефіцієнта впливають: ризик судового скасування рішення про продаж об'єкта основних засобів для погашення боргу; ризик зниження попиту на цей об'єкт; ризик втрати комерційної привабливості (труднощі з оформленням заставного майна); спосіб продажу (торги, аукціон та ін.); терміни продажу (зазвичай терміни встановлюють до 180 днів); ризик неточності оцінки та інші ризики [12].

Для фінансового обліку цей метод можна використовувати, якщо вважати вибуття активів вимушеним продажем. У такому разі коефіцієнт коригування, окрім вищезазначених факторів, має враховувати ступінь зношеності активу наприкінці строку його корисної експлуатації. При цьому ринкова вартість основних засобів за неможливості оцінити справедливую вартість об'єкту ринковими методами може дорівнювати його первісній вартості за історичною собівартістю. Слід зазначити, що під час застосування цього методу також обов'язково враховувати витрати на ліквідацію. За таких умов формула для розрахунку ліквідаційної вартості матиме вигляд:

$$B_a = B_n \times (1 - K) - Bm_a, \quad (2)$$

де B_n – первісна вартість об'єкта основних засобів;

K – коефіцієнт коректування в умовах вибуття об'єкта наприкінці строку його корисного використання;

Bm_a – оціночна величина витрат на ліквідацію об'єкта основних засобів.

Недоліком цього методу є велика залежність оцінок від суб'єктивних суджень, труднощі із визначенням ринкової вартості об'єкта, а також відсутність оцінки впливу

інфляції на вартість об'єкта основних засобів наприкінці строку корисної експлуатації.

Для урахування інфляції та зниження суб'єктивності оцінок ринкової вартості пропонується використання методу корегування чинної на теперішній час ліквідаційної вартості, в межах якого використовують показник темпу інфляції та річний коефіцієнт зносу. За цим методом ліквідаційна вартість визначається за формулою:

$$B_a = B_{an} \times (1 + T_{inf})^n \times K_{zn}^n, \quad (3)$$

де B_{an} – ліквідаційна вартість, якщо об'єкт буде виведений з експлуатації у цей момент часу у тому стані, в якому він перебуває;

T_{inf} – річний темп інфляції;

n – строк корисного використання, років;

K_{zn} – річний коефіцієнт зносу.

Коефіцієнт зносу залежить від інтенсивності використання активів і ступеня морального старіння та визначається на підставі професійного судження. Цей метод дозволяє скоригувати досить достовірну величину ліквідаційної вартості об'єкта основних засобів у сучасному стані придатності і за цінами на теперішній час на річний темп інфляції та очікувану ступінь зношеності активу, що дасть змогу більш точно оцінити ліквідаційну вартість об'єкта основних засобів і, відповідно, суму амортизації основних засобів.

Висновки та напрямки подальших досліджень. Таким чином, у роботі досліджені особливості формування поняття «ліквідаційна вартість» у національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку та у міжнародних стандартах фінансової звітності. Показано, що під час переходу на міжнародні стандарти для визначення ліквідаційної вартості можна використовувати положення МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості», та запропонована відповідна методика оцінки ліквідаційної вартості. Проаналізовані можливості використання Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» та теорії вимушеного продажу для визначення ліквідаційної вартості у цілях фінансового обліку.

Запропонована методика розрахунку ліквідаційної вартості, яка передбачає

визначення ліквідаційної вартості з урахуванням впливу інфляції та очікуваного ступеня зношеності активу. При цьому за основу береться ліквідаційна вартість об'єкта, яка би сформувалася, якщо б об'єкт виводився з експлуатації в цей момент часу, що дає змогу більш достовірно оцінити ліквідаційну вартість та уникнути помилок, пов'язаних з імовірнісним характером прогнозування.

Результати роботи можуть бути використані підприємствами в Україні для оцінки ліквідаційної вартості з метою обґрунтованого нарахування амортизації, визначення суми витрат та аналізу майнового стану підприємств. Напрямом подальших досліджень має стати методика визначення коефіцієнта зносу та врахування динаміки зміни темпів інфляції.

Список літератури:

1. Бутинець Ф.Ф. та ін. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. Під заг. ред. і з передм. Ф.Ф. Бутинця. 8-ме вид., доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.
2. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі: Практ. посібник. К.: Лібра, 2011. 840 с.
3. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. 6-те вид. допов. і перероб. К.: Алерта, 2013. 982 с.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 зі змінами (редакція від 05.01.2018 р.). Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 9.09.2019).
5. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами (редакція від 1.07.2019 р.). Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 9.09.2019).
6. Концептуальна основа фінансової звітності (редакція від 01.09.2010 р.). Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 9.09.2019).
7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16) «Основні засоби» (редакція від 01.09.2012 р.). Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014 (дата звернення: 9.09.2019).
8. Міжнародний стандарт фінансової звітності 13 (МСФЗ 13) «Оцінка справедливої вартості» (редакція від 01.09.2013 р.). Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_068 (дата звернення: 9.09.2019).
9. Національний стандарт №1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 р. № 1440 зі змінами (редакція від 15.04.2015 р.). Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-п> (дата звернення: 9.09.2019).
10. Галасюк В.В., Галасюк В.В. Незалежна експертна оцінка як засіб забезпечення необхідного рівня ліквідності об'єктів застави (практичні аспекти). *Вісник НБУ*. 1998. №7. С. 51-54.
11. Осипова К.С. Ликвидационная стоимость основных средств: определение и расчет. Publishing house Education and Science s.r.o. Международная научно-практическая конференция «Научная мысль информационного века – 2010». URL: http://www.rusnauka.com/7_NMIV_2010/Economics/59759.doc.htm (дата звернення: 9.09.2019).
12. Родин А.Ю. Методика определения ликвидационной стоимости имущества. Вопросы оценки. 2003. № 1. URL: http://dom-khv.ucoz.ru/index/metodika_likvidacionnoj_stoimosti_imushhestva/0-405 (дата звернення: 9.09.2019).

References:

1. Butynets F.F. et al. (2009) Bukhhalterskyi finansovyi oblik: Pidruchnyk dlia studentiv spetsialnosti «Oblik i audyt» vyshchych navchalnykh zakladiv [Bookkeeping Financial Accounting: A Study-book for Students of the Specialty "Accounting and Audit" of Higher Education Institutions]. Zhytomyr: PP «Ruta». 912 p. (in Ukrainian).

2. Holov S.F., Kostiuchenko V.M. (2011) Bukhhalterskyi oblik za mizhnarodnymi standartamy: pryklady ta komentari: Prakt. posibnyk [Bookkeeping Accounting by International Standards: Examples and Comments: A Practical Guide]. Kyiv: Libra. 840 p. (in Ukrainian).

3. Tkachenko N.M. Bukhhalterskyi finansovy oblik, opodatkuvannya i zvitnist: Pidruchnyk [Bookkeeping Financial Accounting, Taxation and Reporting: A Study-book]. Kyiv: Alerta. 982 p. (in Ukrainian).

4. Polozhennia (standart) bukhalterskoho obliku 7 «Osnovni zasoby», zatverdzhene Nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 27.04.2000 r. № 92 zi zminyamy (redaktsiia vid 05.01.2018 r.) [Accounting Standard 7 «Fixed Assets» approved by Order of Ministry of Finance of Ukraine dated April 27, 2000 #92 as amended (Edition of January, 5, 2018)]. Zakonodavstvo Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (Accessed on September, 9, 2019).

5. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 2.12.2010 r. #2755-VI zi zminyamy (redaktsiia vid 1.07.2019 r.) [Tax Code of Ukraine of December, 2, 2010 as amended (Edition of July, 1, 2019)]. Zakonodavstvo Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed on September, 9, 2019).

6. Kontseptualna osnova finansovoi zvitnosti (redaktsiia vid 01.09.2010 r.) [Conceptual Framework for Financial Reporting (Edition of September, 1, 2010)]. Zakonodavstvo Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed on September, 9, 2019).

7. Mizhnarodnyi standart bukhalterskoho obliku 16 (MSBO 16) «Osnovni zasoby» (redaktsiia vid 01.09.2012 r.) [International Accounting Standard 16 (IAS 16) «Fixed assets» (Edition of September, 1, 2012)]. Zakonodavstvo Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014 (Accessed on September, 9, 2019).

8. Mizhnarodnyi standart finansovoi zvitnosti 13 (MSFZ 13) «Otsinka spravedlyvoi vartosti» (redaktsiia vid 01.09.2013 r.) [International Financial Reporting Standard 13 (IFRS 13) «Fair Value Measurement» (Edition of September, 1, 2013)]. Zakonodavstvo Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_068 (Accessed on September, 9, 2019).

9. Natsionalnyi standart №1 «Zahalni zasady otsinky maina i mainovykh prav», zatverdzhenyi Postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10.09.2003 r. № 1440 zi zminyamy (redaktsiia vid 15.04.2015 r.) [National standard #1 «General Principles of Valuation of Property and Property Rights», approved by Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September, 10, 2003 #1440 as amended (Edition of April, 15, 2015)]. Zakonodavstvo Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-p> (Accessed on September, 9, 2019).

10. Halasiuk V.V., Halasiuk V.V. (1998) Nezalezhna ekspertna otsinka yak zasib zabezpechennia neobkhidnoho rivnia likvidnosti ob'iektiv zastavy (praktychni aspekty) [Independent Experts Evaluation as a Way of Ensuring the Required Level of Collateral Liquidity (Practical Aspects)]. *Visnyk NBU*. №7. pp. 51-54.

11. Osipova K.S. (2010) Likvidatsionnaia stoimost osnovnykh sredstv: opredelenie i raschet [Liquidation Value of Fixed Assets: Determination and Calculation]. Publishing house Education and Science s.r.o. Mezhdunarodnaia nauchno-prakticheskai konferentsiia «Nauchnaia mysl informatsionnogo veka – 2010». URL: http://www.rusnauka.com/7_NMIV_2010/Economics/59759.doc.htm (Accessed on September, 9, 2019).

12. Rodin A.Iu. (2003) Metodika opredeleniia likvidatsionnoi stoimosti imushchestva [Methodology for Determination of Liquidation Value of Property]. *Voprosy otcenki*. № 1. URL: http://dom-khv.ucoz.ru/index/metodika_likvidatsionnoj_stoimosti_imushchestva/0-405 (Accessed on September, 9, 2019).